

УДК 330.322

О. А. Ворсовський,
аспірант, Київський Національний університет імені Тараса Шевченка

МОЖЛИВОСТІ ЗАЛУЧЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВО-ІНВЕСТИЦІЙНИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

У даній статті досліджуються можливості залучення та використання фінансово-інвестиційних ресурсів підприємств України. Порівнюються можливості залучення та використання фінансово-інвестиційних ресурсів підприємств різних галузей.

В данной статье исследуются возможности привлечения и использования финансово-инвестиционных ресурсов предприятий Украины. Сравниваются возможности привлечения и использования финансово-инвестиционных ресурсов предприятий разных отраслей.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Інвестиції є одним з основних чинників, що визначають економічний розвиток будь-якої країни. Стале соціально-економічне зростання в Україні безпосередньо пов'язане з активізацією інвестиційної діяльності окремих підприємств. Однак слід констатувати той факт, що інвестиційні можливості підприємств всіх форм власності все ще обмежені для здійснення широкомасштабних інвестицій, що в першу чергу пов'язано з недостатнім обсягом фінансово-інвестиційних ресурсів.

Процеси фінансування посідають особливе місце в цілісній системі економічного механізму управління інвестиційною діяльністю. Фінансове забезпечення інвестиційної діяльності є однією з головних умов успішного розвитку підприємства. Масштаби інвестиційної діяльності та обсяги фінансово-інвестиційних ресурсів підприємств залежать від їх можливостей залучати та використовувати ці ресурси.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Для кількісної оцінки можливостей залучення та використання фінансово-інвестиційних ресурсів вітчизняних підприємств розраховуємо коефіцієнт фінансового потенціалу інвестиційної діяльності для підприємств різних галузей [5, с. 477]. За допомогою цього показника можна буде проаналізувати зміни досліджуваного потенціалу та його залежність від стану економіки України та світової економіки.

Найбільші обсяги фінансово-інвестиційних ресурсів, порівняно з іншими галузями, мають підприємства переробної промисловості та підприємства, що займаються операціями з нерухомим майном, орендою, інжинірингом та наданням послуг підприємцям.

Можливості підприємств переробної промисловості з 2004 до 2007 року постійно збільшувалися (табл. 1). Основними причинами такого збільшення є стале зростання відношення грошових коштів, короткострокових фінансових вкладень і дебіторської заборгованості до поточних зобов'язань; відношення короткострокових активів до короткос-

трових зобов'язань; відношення власних оборотних коштів до необоротних активів. У 2008 році майже всі показники, за допомогою яких оцінюються можливості залучення та використання фінансово-інвестиційних ресурсів підприємств переробної промисловості, окрім відношення необоротних активів до довгострокового капіталу та відношення оборотних активів до його необоротних активів, зменшилися в порівнянні з 2007 роком.

Підприємствам переробної промисловості, незважаючи на значну суму фінансово-інвестиційних ресурсів, потрібно збільшувати фінансовий потенціал їх інвестиційної діяльності, в першу чергу, через збільшення прибутків, які до 2008 року у підприємств цієї галузі були одними з найбільших, та рентабельності капіталу.

Як засвідчують дані, наведені в табл. 1, можливості залучення та використання фінансово-інвестиційних ресурсів підприємств, що займаються операціями з нерухомим майном, орендою, інжинірингом та наданням послуг підприємцям з 2004 до 2006 року, постійно зменшувалися і тільки в 2007 році спостерігається збільшення цих можливостей. Це збільшення відбулося, в першу чергу за рахунок збільшення відношення грошових коштів, короткострокових фінансових вкладень і дебіторської заборгованості до поточних зобов'язань, рентабельності капіталу, відношення власних оборотних коштів до оборотних активів. У 2008-му році відбувається зменшення можливостей залучення та використання фінансово-інвестиційних ресурсів підприємств, що займаються операціями з нерухомим майном, орендою, інжинірингом та наданням послуг підприємцям. У цьому році значення цих можливостей було найменшим за останні досліджувані роки. Також у 2008 році відбулося зменшення відношення суми фінансово-інвестиційних ресурсів до загального капіталу; відношення суми власних коштів до позикових; рентабельності капіталу та відношення оборотних активів до необоротних.

Підприємствам, що займаються операціями з нерухомим майном, орендою, інжинірингом та наданням послуг підприємцям для підвищення фінансового потенціалу їх

інвестиційної діяльності, в першу чергу потрібно збільшувати чисті прибутки, рентабельність капіталу та відношення власних оборотних коштів до оборотних активів.

Також до галузей зі значними порівняно з іншими галузями обсягами фінансово-інвестиційних ресурсів підприємств відносяться сільське господарство, мисливство та лісове господарство; добувна промисловість; будівництво; торгівля, ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку; діяльність транспорту та зв'язку; фінансова діяльність; виробництво та розподілення електроенергії, газу і води.

З наведених в табл. 1 даних видно, що в досліджувані роки, окрім 2008 року, коефіцієнт фінансового потенціалу інвестиційної діяльності підприємств сільського господарства, мисливства та лісового господарства постійно збільшувався. Це збільшення відбувалось, в першу чергу, за рахунок збільшення відношення короткострокових активів до короткострокових зобов'язань, відношення власних оборотних коштів до його оборотних активів та відношення оборотних активів до необоротних активів, що спостерігалось з 2004 до 2007 року. Варто зазначити, що у 2007 році відбулося найбільше в порівнянні з іншими роками збільшення можливостей залучення та використання фінансово-інвестиційних ресурсів підприємств сільського господарства, мисливства та лісового господарства, яке було викликано збільшенням майже всіх показників, що входять у формулу для розрахунку коефіцієнта фінансового потенціалу інвестиційної діяльності підприємств. У 2008 році під впливом світової фінансової кризи відбулося зменшення можливостей залучення та використання фінансово-інвестиційних ресурсів даних підприємств, не зважаючи на те, що сума цих ресурсів у цьому році значно зросла.

Для підвищення фінансового потенціалу інвестиційної діяльності підприємства сільського господарства, мисливства та лісового господарства треба збільшувати обсяг залучених інвестицій, а держава повинна більш обсяги коштів інвестувати в ці галузі. Також, враховуючи велике значення відношення власних коштів до позичкових, підприємства цих галузей можуть залучати значні обсяги позичкових коштів для фінансування інвестиційної діяльності.

Можливості залучення та використання фінансово-інвестиційних ресурсів підприємств добувної промисловості за останні роки постійно збільшувалися (табл. 1). Навіть у 2008 році, коли на економіку України почала впливати світова фінансова криза, ці можливості теж зросли. Також варто зазначити, що зростання цих можливостей у 2008 році було найбільше в порівнянні з іншими досліджуваними роками. Зростання можливостей, яке спостерігалось у 2008 році, відбулось за рахунок збільшення відношення суми фінансово-інвестиційних ресурсів до загального капіталу; відношення грошових коштів, короткострокових фінансових вкладень і дебіторської заборгованості до поточних зобов'

Таблиця 1. Коефіцієнт фінансового потенціалу інвестиційної діяльності підприємств України

Основний вид діяльності	2004	2005	2006	2007	2008
1	2	3	4	5	6
Сільське господарство, мисливство, лісове господарство	5,2285	5,5829	5,6791	6,2599	5,972
Рибальство, рибництво	4,3644	4,4119	4,6129	4,6912	5,6929
Добувна промисловість	4,4477	4,5802	4,5813	4,7569	5,8248
Переробна промисловість	5,1644	5,4007	5,5828	5,6431	5,0364
Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	4,7529	4,6262	4,6604	4,5673	4,2991
Будівництво	4,9254	4,6454	4,8253	4,9732	4,7523
Торгівля, ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку	7,0244	6,5927	6,6662	6,4802	6,3995
Діяльність готелів та ресторанів	5,1849	4,4309	5,1135	4,8091	3,9736
Діяльність транспорту та зв'язку	5,5789	5,5734	5,1498	5,2382	4,5437
Фінансова діяльність	7,0942	7,9761	8,3213	8,7642	8,3343
Операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання послуг підприємцям	5,2197	5,0129	4,9556	5,0761	4,8676
Освіта	6,5308	7,0704	6,2722	7,8709	6,4613
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	5,2986	5,3788	5,2316	4,8012	4,4247
Надання комунальних та індивідуальних послуг, діяльність у сфері культури та спорту	4,7521	4,7122	5,45	5,5583	3,9264

'язань; відношення короткострокових активів до короткострокових зобов'язань; рентабельності капіталу; відношення власних оборотних коштів до оборотних активів та відношення оборотних активів до необоротних активів. Збільшення даних можливостей, що спостерігалось з 2004 до 2007 року, відбувалось переважно за рахунок сталого збільшення відношення грошових коштів, короткострокових фінансових вкладень і дебіторської заборгованості до поточних зобов'язань; відношення короткострокових активів до короткострокових зобов'язань та рентабельності капіталу.

Підприємства добувної промисловості мають можливість й повинні залучати додаткові позичкові фінансово-інвестиційні ресурси для фінансування інвестиційної діяльності, які можуть значно підвищити фінансовий потенціал їх інвестиційної діяльності. Варто відзначити, що дані підприємства у 2008 році, незважаючи на вплив на економіку України світової фінансової кризи, мають значні можливості для фінансування інвестиційної діяльності та залучення додаткових фінансово-інвестиційних ресурсів, тобто мають значний фінансовий потенціал інвестиційної діяльності.

Дані, наведені в табл. 1, вказують на те, що у 2005 та 2008 роках відбувалося значне зменшення можливостей

залучення та використання фінансово-інвестиційних ресурсів підприємств, основним видом діяльності яких є будівництво. Слід зазначити, що зменшення цих можливостей відбулося незважаючи на зростання обсягу фінансово-інвестиційних ресурсів даних підприємств. Зменшення можливостей залучення і використання фінансово-інвестиційних ресурсів будівельних підприємств у 2005 році відбулося за рахунок зменшення відношення суми власних коштів до позикових; відношення грошових коштів, короткострокових фінансових вкладень і дебіторської заборгованості до поточних зобов'язань; відношення короткострокових активів до короткострокових зобов'язань; рентабельності капіталу та відношення власних оборотних коштів до оборотних коштів. Зменшення цих можливостей підприємств, основним видом діяльності яких є будівництво, у 2008 році пов'язано зі зменшенням майже всіх коефіцієнтів, що входять в формулу для розрахунку коефіцієнта фінансового потенціалу інвестиційної діяльності підприємств, окрім відношення грошових коштів, короткострокових фінансових вкладень і дебіторської заборгованості до поточних зобов'язань, яке дещо збільшилося.

Збільшення можливостей залучення і використання фінансово-інвестиційних ресурсів будівельних підприємств, що спостерігалось з 2005 до 2007 року, в першу чергу, викликано збільшенням відношення фінансово-інвестиційних ресурсів до загального капіталу; відношення грошових коштів, короткострокових фінансових вкладень і дебіторської заборгованості до поточних зобов'язань; відношення короткострокових активів до короткострокових зобов'язань та відношення власних оборотних коштів до оборотних активів.

Таким чином, для підвищення фінансового потенціалу інвестиційної діяльності будівельні підприємства повинні, в першу чергу, збільшувати свої прибутки, рентабельність капіталу та відношення власних оборотних коштів до оборотних активів. Також цим підприємствам потрібно збільшити обсяг ресурсів, що залучаються за допомогою емісії цінних паперів, зокрема акцій. Будівельні підприємства повинні збільшувати обсяг коштів, що залучаються у населення, яке бажає покращити свої житлові умови та залучати бюджетні ресурси у цю галузь. Також будівельні підприємства можуть збільшити свої фінансово-інвестиційні ресурси за рахунок коштів підприємств, які бажають вирішити житлові проблеми своїх співробітників. Варто зазначити, що одним з найважливіших джерел залучення фінансово-інвестиційних ресурсів будівельних підприємств може стати іпотека, яка є одним з найпоширеніших видів фінансових операцій у країнах з розвинутою економікою.

Можливості залучення та використання фінансово-інвестиційних ресурсів підприємств, основним видом діяльності яких є торгівля, ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку, за останні роки, окрім 2006 року, постійно зменшувалися (табл. 1). Найбільше зменшення цих можливостей відбулося у 2005 році. Також варто зазначити, що підприємства, основним видом діяльності яких є торгівля, ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку, мають найменше в порівнянні з іншими галузями значення відношення власних коштів до позикових. Сума позикових коштів даних підприємств в усі досліджувані роки на багато перевищує суму їх власних коштів. У 2008 році обсяг позикових коштів підприємств, основним видом діяльності яких є торгівля, ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку, в 10,7 разів перевищив обсяг їх власних коштів. Тому головним напрямом для підвищення фінансового потенціалу інвестиційної діяльності даних підприємств є збільшення відношення суми власних коштів до позикових. Цього можна досягнути як збільшенням власних фінансово-інвестиційних ресурсів, так і зменшенням позикових ресурсів шля-

хом заміни їх іншими видами ресурсів.

Підприємства, основним видом діяльності яких є торгівля, ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку, для підвищення фінансового потенціалу їх інвестиційної діяльності потрібно, в першу чергу, збільшувати прибутки, які в останній досліджуваній рік були найменшими в порівнянні з іншими галузями. Також потрібно збільшувати відношення суми фінансово-інвестиційних ресурсів до загального капіталу, оскільки воно також було найменшим. Дані підприємства повинні збільшувати рентабельність капіталу та відношення власних оборотних коштів до оборотних активів, що може значно збільшити можливості залучення та використання фінансово-інвестиційних ресурсів.

Як засвідчують дані, наведені в табл. 1, можливості залучення та використання фінансово-інвестиційних ресурсів підприємств транспорту та зв'язку з 2004 до 2006 року постійно зменшувалися. Це зменшення було викликано, в першу чергу, зменшенням відношення суми власних коштів до позикових. Деяке збільшення можливостей залучення та використання фінансово-інвестиційних ресурсів підприємств транспорту та зв'язку відбулось у 2007 році. Збільшення можливостей у цьому році пов'язане зі збільшенням відношення грошових коштів, короткострокових фінансових вкладень і дебіторської заборгованості до поточних зобов'язань; відношення короткострокових активів до короткострокових зобов'язань; відношення власних оборотних коштів до оборотних активів та відношення оборотних активів до необоротних активів.

У 2008-му році спостерігається найбільше за останні роки зменшення можливостей залучення і використання фінансово-інвестиційних ресурсів підприємств транспорту та зв'язку, що пов'язане зі зменшенням відношення фінансово-інвестиційних ресурсів до загального капіталу; відношення суми власних коштів до позикових; відношення грошових коштів, короткострокових фінансових вкладень і дебіторської заборгованості до поточних зобов'язань; відношення короткострокових активів до короткострокових зобов'язань; рентабельності капіталу та відношення власних оборотних коштів до оборотних активів. Таким чином, в цьому році відбулося зменшення більшості показників, що входять у формулу для розрахунку коефіцієнта фінансового потенціалу інвестиційної діяльності підприємств. Таке різке зменшення цих показників пояснюється, в першу чергу, впливом у 2008 році на економіку України світової фінансової кризи.

Для підвищення фінансового потенціалу інвестиційної діяльності підприємствам транспорту та зв'язку, в першу чергу, потрібно збільшувати прибутки, які у 2008 році значно зменшилися. Також ці підприємства повинні збільшувати рентабельність капіталу та відношення власних оборотних коштів до оборотних активів. Варто зазначити, що відношення суми власних коштів до позикових, яке є одним з найбільших в порівнянні з підприємствами інших галузей, дає можливість підприємствам транспорту та зв'язку залучати додаткові позикові фінансово-інвестиційні ресурси.

Можливості залучення та використання фінансово-інвестиційних ресурсів підприємств, основним видом діяльності яких є фінансова діяльність, за останні роки, окрім 2008 року постійно зростали (табл. 1). Це зростання було викликано збільшенням, в першу чергу, відношення грошових коштів, короткострокових фінансових вкладень і дебіторської заборгованості до поточних зобов'язань; відношення короткострокових активів до короткострокових зобов'язань та відношення власних оборотних коштів до оборотних активів. У 2008 році на економіку України почала впливати світова фінансова криза, що дуже негативно позначилось на підприємствах, основним видом діяльності яких є фінансова діяльність. Можливості залучення та використання фінан-

сово-інвестиційних ресурсів цих підприємств під впливом фінансової кризи значно знизилися. Це було викликано здебільшого зменшенням таких показників, як відношення грошових коштів, короткострокових фінансових вкладень і дебіторської заборгованості до поточних зобов'язань; відношення суми власних коштів до позикових; рентабельності капіталу та відношення оборотних активів до необоротних активів.

Підприємствам, основним видом діяльності яких є фінансова діяльність, в першу чергу, для підвищення фінансового потенціалу інвестиційної діяльності потрібно збільшити прибутки та рентабельність капіталу, які у 2008 році значно зменшилися.

Наведені в табл. 1 дані засвідчують, що можливості залучення і використання фінансово-інвестиційних ресурсів підприємств, основним видом діяльності яких є виробництво та розподілення електроенергії, газу та води, майже в усі останні роки, окрім 2006 року, постійно зменшувалися. Зменшення у 2005 році відбувалося переважно через зменшення відношення суми фінансово-інвестиційних ресурсів до загального капіталу; відношення грошових коштів, короткострокових фінансових вкладень і дебіторської заборгованості до поточних зобов'язань; відношення короткострокових активів до короткострокових зобов'язань; відношення необоротних активів до довгострокового капіталу; відношення власних оборотних коштів до оборотних активів та відношення оборотних активів до необоротних активів. Збільшення можливостей залучення і використання фінансово-інвестиційних ресурсів, що спостерігалось у 2006 році, відбулось переважно завдяки збільшенню відношення грошових коштів, короткострокових фінансових вкладень і дебіторської заборгованості до поточних зобов'язань; відношення короткострокових активів до короткострокових зобов'язань; рентабельності капіталу та відношення власних оборотних коштів до оборотних активів. Зменшення цих можливостей у 2007 та 2008 роках було викликано, в першу чергу, зменшенням відношення грошових коштів, короткострокових фінансових вкладень і дебіторської заборгованості до поточних зобов'язань; рентабельності капіталу; відношення власних оборотних коштів до оборотних активів та відношення оборотних активів до необоротних активів.

Для підвищення фінансового потенціалу інвестиційної діяльності підприємств, основним видом діяльності яких є виробництво та розподілення електроенергії, газу та води, потрібно збільшувати прибутки; позичкові кошти; фінансово-інвестиційні ресурси, що залучаються за допомогою емісії цінних паперів. Слід відзначити, що ці підприємства мають дуже малу рентабельність капіталу та відношення суми фінансово-інвестиційних ресурсів до загального капіталу, яка в усі роки була однією з найменших в порівнянні з підприємствами інших галузей. Тому одним з напрямів підвищення фінансового потенціалу інвестиційної діяльності підприємств, основним видом діяльності яких є виробництво та розподілення електроенергії, газу та води, є підвищення рентабельності їх капіталу та відношення суми фінансово-інвестиційних ресурсів до загального капіталу. Відношення суми фінансово-інвестиційних ресурсів до загального капіталу потрібно збільшувати за рахунок збільшення обсягу фінансово-інвестиційних ресурсів. Також даним підприємствам потрібно збільшити відношення власних оборотних коштів до оборотних активів та відношення оборотних активів до необоротних активів.

Підприємства, основним видом діяльності яких є рибальство і рибництво; діяльність готелів та ресторанів; освіта; охорона здоров'я та надання соціальної допомоги; надання комунальних та індивідуальних послуг, діяльність у сфері культури та спорту, мають значно, менші обсяги фінансово-інвестиційних ресурсів.

Можливості залучення та використання фінансово-інвестиційних ресурсів підприємств, основним видом діяль-

ності яких є рибальство та рибництво, за останні роки постійно збільшувалися (табл. 1). З усіх показників, за допомогою яких визначаються ці можливості, стабільно зростало відношення оборотних активів до необоротних активів. Інші показники в деякі роки зростали, в інші — зменшувалися. Особливо велике збільшення спостерігається у 2008 році, яке відбулося, незважаючи на початок впливу на економіку України світової фінансової кризи. Так, наприклад, відношення суми фінансово-інвестиційних ресурсів до загального капіталу збільшилось в 4,4 рази. Також збільшилося відношення суми власних коштів до позикових; відношення грошових коштів, короткострокових фінансових вкладень і дебіторської заборгованості до поточних зобов'язань; відношення короткострокових активів до короткострокових зобов'язань; рентабельність капіталу; відношення власних оборотних коштів до оборотних активів та відношення оборотних активів до необоротних активів.

Для підвищення фінансового потенціалу інвестиційної діяльності підприємств, основним видом діяльності яких є рибальство та рибництво, потрібно збільшувати обсяг майже всіх видів фінансово-інвестиційних ресурсів, а особливо прибутків та коштів, залучених за допомогою емісії цінних паперів. Також ці підприємства повинні збільшити відношення суми власних коштів до позикових, яке в два останні досліджувані роки було одне з найменших в порівнянні з іншими галузями; відношення грошових коштів, короткострокових фінансових вкладень і дебіторської заборгованості до поточних зобов'язань; відношення необоротних активів до довгострокового капіталу та рентабельність капіталу.

Як засвідчують наведені в табл. 1 дані, можливості залучення та використання фінансово-інвестиційних ресурсів готелів та ресторанів у останні роки зменшувалися. Винятком став лише 2006 рік, коли ці можливості зросли. Це зростання відбулось через збільшення відношення суми фінансово-інвестиційних ресурсів до загального капіталу; відношення грошових коштів, короткострокових фінансових вкладень і дебіторської заборгованості до поточних зобов'язань; відношення короткострокових активів до короткострокових зобов'язань; відношення власних оборотних коштів до оборотних активів та відношення оборотних активів до необоротних активів. Найбільше зменшення можливостей залучення та використання фінансово-інвестиційних ресурсів готелів та ресторанів відбулось у 2005 році. Таке значне зменшення було викликано зменшенням майже всіх показників, що входять у формулу для розрахунку коефіцієнта фінансового потенціалу інвестиційної діяльності, окрім відношення необоротних активів до довгострокового капіталу та рентабельності капіталу. Поступове зменшення досліджуваних можливостей готелів та ресторанів, що спостерігалось у 2007 та 2008 роках, пов'язане, в першу чергу, зі зменшенням відношення суми власних коштів до позикових; відношення грошових коштів, короткострокових фінансових вкладень і дебіторської заборгованості до поточних зобов'язань; відношення короткострокових активів до короткострокових зобов'язань та відношення власних оборотних коштів до оборотних активів.

Для підвищення фінансового потенціалу інвестиційної діяльності готелям та ресторанам потрібно, в першу чергу, збільшувати прибутки; залучати інвестиції, в тому числі й закордонні; збільшувати відношення суми власних коштів до позикових; рентабельність капіталу та відношення власних оборотних коштів до оборотних активів.

Позитивним фактором, що може призвести в найближчі роки до збільшення фінансово-інвестиційних ресурсів цієї галузі, є проведення в Україні фінальної частини Чемпіонату Європи з футболу у 2012 році. Це пов'язано з тим, що у разі проведення чемпіонату за вимогами УЕФА повинна бути збудована відповідна кількість готелів, щоб прийняти усіх туристів, які прийдуть на дані змагання.

Можливості залучення та використання фінансово-інвестиційних ресурсів підприємств, основним видом діяльності яких є освіта, в останні роки постійно змінювалися (табл. 1). Причому в одні роки вони зростали, а в інші — зменшувалися. Найбільше зростання відбулося в 2007 році, що було викликане збільшенням відношення суми власних коштів до позикових; відношення грошових коштів, короткострокових фінансових вкладень і дебіторської заборгованості до поточних зобов'язань; відношення короткострокових активів до короткострокових зобов'язань та відношення власних оборотних коштів до оборотних активів. Зростання можливостей залучення та використання фінансово-інвестиційних ресурсів підприємств, основним видом діяльності яких є освіта, у 2005 році пов'язане зі збільшенням майже всіх показників, що використовуються для визначення даних можливостей, окрім рентабельності капіталу та відношення необоротних активів до довгострокового капіталу. Також зменшення цих можливостей спостерігаються у 2006 та 2008 роках. Зменшення можливостей залучення та використання фінансово-інвестиційних ресурсів, що відбулось у 2006 році, було викликане зменшенням відношення суми власних коштів до позикових; відношення грошових коштів, короткострокових фінансових вкладень і дебіторської заборгованості до поточних зобов'язань; відношення короткострокових активів до короткострокових зобов'язань; відношення оборотних активів до необоротних активів та рентабельності капіталу. Зменшення відношення суми власних коштів до позикових; відношення грошових коштів, короткострокових фінансових вкладень і дебіторської заборгованості до поточних зобов'язань; відношення короткострокових активів до короткострокових зобов'язань; відношення власних оборотних коштів до оборотних активів; відношення оборотних активів до необоротних активів спричинили зменшення можливостей залучення та використання фінансово-інвестиційних ресурсів підприємств, основним видом діяльності яких є освіта, у 2008 році.

Відношення суми власних фінансово-інвестиційних ресурсів до позикових дає можливість підприємствам, основним видом діяльності яких є освіта, залучати додаткові позикові фінансово-інвестиційні ресурси. Також для підвищення фінансового потенціалу інвестиційної діяльності цим підприємствам потрібно в першу чергу збільшувати відношення суми фінансово-інвестиційних ресурсів до загального капіталу, яке в останній досліджуваній рік було одним з найменших в порівнянні з підприємствами інших галузей.

Дані, наведені в табл. 1, засвідчують, що можливості залучення та використання фінансово-інвестиційних ресурсів підприємств, основним видом діяльності яких є охорона здоров'я та надання соціальної допомоги, в останні роки, окрім 2005-го року, постійно зменшувалися. Це було викликане переважно зменшенням відношення суми фінансово-інвестиційних ресурсів до загального капіталу. Варто відзначити, що з 2006 до 2008 року відбулось деяке зменшення відношення грошових коштів, короткострокових фінансових вкладень і дебіторської заборгованості до поточних зобов'язань та відношення короткострокових активів до короткострокових зобов'язань, що також вплинуло на зменшення даних можливостей. У 2005 році спостерігається деяке збільшення можливостей залучення та використання фінансово-інвестиційних ресурсів підприємств, основним видом діяльності яких є охорона здоров'я та надання соціальної допомоги, що відбулось за рахунок збільшення відношення грошових коштів, короткострокових фінансових вкладень і дебіторської заборгованості до поточних зобов'язань; відношення короткострокових активів до короткострокових зобов'язань; відношення власних оборотних коштів до оборотних активів та відношення оборотних активів до необоротних активів.

Для підвищення фінансового потенціалу інвестиційної діяльності підприємствам, основним видом діяльності яких

є охорона здоров'я та надання соціальної допомоги, потрібні, в першу чергу, залучення інвестицій, в тому числі державних та іноземних, збільшення обсягу безкоштовно наданих державними органами та комерційними структурами коштів. Також збільшити фінансовий потенціал даних підприємств може введення обов'язкового соціального медичного страхування.

Збільшення можливостей залучення та використання фінансово-інвестиційних ресурсів підприємств, основним видом діяльності яких є надання комунальних та індивідуальних послуг, діяльність у сфері культури та спорту, спостерігається у 2006 та 2007 роках (табл. 1). Це збільшення відбувалося переважно через збільшення відношення суми власних коштів до позикових та відношення суми фінансово-інвестиційних ресурсів до загального капіталу. Найбільше зменшення досліджуваних можливостей відбулось у 2008-му році, яке було викликане зменшенням відношення суми власних коштів до позикових; відношення короткострокових активів до короткострокових зобов'язань та відношення власних оборотних коштів до оборотних активів. Також деяке зменшення можливостей залучення та використання фінансово-інвестиційних ресурсів спостерігається у 2005 році, що було зумовлене зменшенням відношення необоротних активів до довгострокового капіталу; рентабельності капіталу та відношенням оборотних активів до необоротних активів.

Для підвищення фінансового потенціалу інвестиційної діяльності підприємствам, основним видом діяльності яких є надання комунальних та індивідуальних послуг, діяльність у сфері культури та спорту, потрібно, в першу чергу, збільшувати прибутки, залучати більші обсяги інвестицій, збільшити відношення власних коштів до позикових, рентабельність капіталу, відношення власних оборотних коштів до оборотних активів та відношення оборотних активів до необоротних активів.

ВИСНОВКИ

Таким чином, з 2004 до 2007 року відбувалося збільшення можливостей залучення та використання фінансово-інвестиційних ресурсів підприємств більшості галузей. У 2008 році відбувається різке зменшення можливостей залучення та використання цих ресурсів підприємств більшості галузей. Основною причиною таких змін стала світова фінансова криза, яка здійснила дуже негативний вплив як на економіку України, так і на світову економіку.

Література:

1. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент: учебный курс / Бланк И.А. — Киев: Эльга, Ника-Центр, 2006. — 552с.
2. Турянська М.М. Інвестиційні джерела / Турянська М.М. — Донецьк: Юго-Восток, 2004. — 317 с.
3. Федонін О.С. Потенціал підприємства: Формування та оцінка: навчальний посібник / Федонін О.С. — К.: КНЕУ, 2006. — 316 с.
4. Шеремет О.О. Фінансовий аналіз: навчальний посібник / Шеремет О.О. — К.: Кондор, 2005. — 196 с.
5. Ворсовський О. Л. Оцінка фінансового потенціалу інвестиційної діяльності підприємств / О.Л. Ворсовський // Економіка: проблеми теорії та практики. — 2008. — Вип. 244. — Т. II. — С. 470—479.
6. Качмарик Я. Д., Хуткий Р. І. Ефективність формування фінансових ресурсів підприємства / Я. Д. Качмарик, Р. І. Хуткий // Фінанси України. — 1999. — № 10. — С. 138—144.
7. Ластовченко І. В. Деякі фінансові аспекти інвестиційної діяльності підприємств / І. В. Ластовченко // Фінанси України. — 2001. — № 2 — С. 105—110.
8. www.ukrstat.gov.ua — Інформаційний ресурс. — сайт Державного комітету статистики України.

Стаття надійшла до редакції 26.07.2010 р.